

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Українсько-Угорський Навчально-Науковий Інститут
Кафедра історії Угорщини та європейської інтеграції

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Українсько-Угорського
Навчально-Наукового Інституту

 доц. Олександр Шпенник
29 червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ІСТОРІЯ ЄВРОПИ

Рівень вищої освіти	магістр
Галузь знань	01 Освіта/педагогіка
Спеціальність	8.014 Середня освіта
Предметна спеціальність (Спеціалізація) (за наявності)	8. 014.03 Середня освіта (історія)
Освітня програма	Середня освіта (історія)
Статус дисципліни	нормативна
Мова навчання	угорська

2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальна історія Європи» для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/педагогіка спеціальності 8.014.03 Середня освіта (історія) освітньої програми Середня освіта (історія).

Розробники: Ферков Оксана Василівна, к.і.н., доцент, доцент кафедри історії Угорщини та європейської інтеграції

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри історії Угорщини та європейської інтеграції протокол № 11 від «13» червня 2023 р.

Завідувач кафедри доц. Зубанич Л.

Схвалено науково-методичною комісією УУННІ протокол № 2 від « 27» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії доц. Талабірчук О.Ю.

© Ферков О.В., 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	2	2
	Лекції:	
	24	10
	Практичні (семінарські):	
	12	2
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
	-	
Форма підсумкового контролю: усно за екзаменаційними білетами	Самостійна робота:	
	54	78

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Інтелектуальна історія Європи» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти;

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до критичного аналізу й синтезу, генерування нових, складних ідей у галузі освіти й історії.

ЗК5. Здатність вчитися протягом всього життя.

Фахові компетентності (предметні):

ФК5. Здатність до засвоєння основних концепцій, детального розуміння процесів, теоретичних і практичних проблем з вітчизняної історії, історії розвитку та сучасного стану наукових знань з педагогіки.

ПК 1 – Знати та розуміти методологію дослідження історичного процесу у світовому та національному контекстах, здатність до практичного застосування методів історичного дослідження.

ПК 3 – Здатність до розуміння теорії історичного розвитку, формування наукових засад історико-культурної оцінки спадщини минулого та її впливу на свідомість громадян України.

ПК 4 – Здатність до незаангажованої оцінки історичних подій та їх пропагування серед широкого загалу.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна історія Європи» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП): **ОК 2 Теорія та методологія історії; ОК 5 Історіографія всесвітньої історії**

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна історія Європи» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 6– Знати теоретико-методологічні аспекти історичної науки, особливості розвитку всесвітньої історії, основні періоди історії України в контексті світової історії, історико-культурних регіонів України та історію своєї місцевості.

ПРН 7 – Розуміти проблеми історичного пізнання та історичного процесу, володіти понятійнокатегоріальним апаратом історичної науки, знати загальні принципи та методи гуманітарних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері історії й археології та викладацькій практиці

ПРН 8– Застосовувати наукову критику до аналізу поглядів дослідників минулого, робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії, критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, вплив інформації на свідомість і розвиток всіх учасників освітнього процесу.

ПРН 10 Характеризувати існуючі в сучасному науковому просторі концепції історичного поступу українського народу, українського державотворення, порівнювати здобутки наукових шкіл при вирішенні актуальних проблем вітчизняної історії.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Інтелектуальна історія Європи».

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знає теоретико-методологічні аспекти історичної науки, особливості розвитку всесвітньої історії, основні періоди історії України в контексті світової історії, історико-культурних регіонів України та історію своєї місцевості.	ПРН – 6
Розуміє проблеми історичного пізнання та історичного процесу, володіє понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, знає загальні принципи та методи гуманітарних наук, а також методологію наукових досліджень, застосує їх у власних дослідженнях у сфері історії й археології та викладацькій практиці	ПРН – 7
Застосовує наукову критику до аналізу поглядів дослідників минулого, робить власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії, критично оцінює достовірність, надійність інформаційних джерел, вплив інформації на свідомість і розвиток всіх учасників освітнього процесу.	ПРН – 8
Характеризує існуючі в сучасному науковому просторі концепції історичного поступу українського народу, українського державотворення, порівнювати здобутки наукових шкіл при вирішенні актуальних проблем вітчизняної історії.	ПРН – 10

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: поточний, модульний (проміжний), підсумковий (семестровий) контроль

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та модуль. Одержаний результат переводиться у бали.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю – іспиту.

Форма модульного контролю: Модульний контроль (МК) проводиться два рази за семестр, відповідно до графіка навчального процесу.

Контрольні заходи модульного контролю з навчальної дисципліни проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи модульного контролю проводяться у комбінованій формі: у вигляді тестування та письмових контрольних робіт. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачам і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити індивідуальні завдання, реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Студент, який з поважної причини не зміг з'явитися на модульний контроль за дозволом декана може скласти пропущений модульний контроль з предмету.

Форма підсумкового семестрового контролю: студенти, які за результатами модульних контролів здобули з навчальної дисципліни не менше від встановленої мінімальної кількості балів, атестуються із виставленням їм державної семестрової оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до шкали переведення. Студенти, які атестовані з оцінкою «незадовільно» зобов'язані скласти семестрові екзамени. Семестрові екзамени можуть також скласти студенти, які бажають покращити оцінку, отриману за результатами модульних контролів. Оцінювання знань на екзаменах здійснюється у 100-бальній шкалі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	CP	60	100
10	10	10	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	CP	60	100
10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

CP – самостійна робота

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	3	30	3	30
Презентація				
Реферат	-	-	-	-
Есе	1-	10	1	10
...				
Модульна контрольна робота	1	60	1	60
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінка відмінно (А) виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (В) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (С) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка задовільно (D) виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

Оцінка задовільно (Е) виставляється, коли студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента.

Оцінка незадовільно (FX) виставляється студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка незадовільно (F) виставляється студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні. За результатами контролю знань студентів, дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) – «відмінно», «добре», та «задовільно». Студент має право підвищити оцінку, складаючи іспит.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	

60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Вступ. Предмет, завдання курсу.

Предмет курсу. Поняття «Інтелектуальна історія». Термінологічний апарат курсу. Теоретичні засади інтелектуальної історії як постмодерністської історіографічної практики. Генеза та особливості розвитку інтелектуальної історії як наукового напрямку. Ключові підходи до визначення рушійних сил розвитку інтелектуальної історії. Особливості застосування системних міждисциплінарних підходів у дослідженні інтелектуальної історії локальних цивілізацій. Ціннісна ієрархія інтелектуальних форм і історичні форми її інституціоналізації та нормативного закріплення. Аксіологічні концепції А. Лавджоя, В. Дільтея, В. Віндельбанда і Г. Ріккєрта. Історико-культурні механізми формування і відтворення інтелектуальних цивілізаційних цінностей. Періодизаційні моделі та етапи розвитку інтелектуальної історії Європи. Теорія «ментального картографування» Східної Європи Л. Вульфа. Сучасні підходи до визначення європейської ідентичності.

Тема 2. Інтелектуальна історія європейської Античності.

Становлення європейської інтелектуальної традиції. Міфологічні моделі світобудови давніх греків та римлян. Платонівська революція у формах знання. Інтелектуальні досягнення європейської античності: історія та сучасність. Християнський світогляд як етап розвитку інтелектуальної історії Європи. Інтелектуальний ідеал людини в культурі античної Європи. Теорії аполлонійської та діонісійської течій європейської інтелектуальної культури. Ціннісні засади основних філософських шкіл, політико-правових вчень та мистецьких стилів європейської Античності. Рух софістів та нові форми знання у класичну епоху. Феномен античного полісу.

Тема 3. Інтелектуальна історія європейського Середньовіччя

Народження європейської цивілізації. Періодизація. Християнська ойкумена. Розкол між Сходом і Заходом. Середньовічні європейські ідеї: історія та сучасність. Християнський світогляд як етап розвитку інтелектуальної історії Європи. Ідеал людини в європейській середньовічній культурі. Середньовічне місто як осередок європейського цивілізаційного розвитку. Ідея університетів як новий етап інтелектуальної історії

Європи. Ціннісні імперативи основних філософських шкіл, політико-правових вчень та мистецьких стилів європейського Середньовіччя. Схоластика. Ф.Аквінський. Місце Г.Палами у східному богослов'ї.

Тема 4. Інтелектуальна історія раннього нового часу. Ренесанс і Реформація.

Періодизація. Ідеал людини в європейській культурі. Великі географічні відкриття як чинник європейського цивілізаційного розвитку. Антропоцентризм та гуманізм.

Гуманістична доктрина Відродження. Ренесансний титанізм та його прояви.

Діячі та ідейна спадщина Північного Відродження. Концепція християнського гуманізму Е. Роттердамського. Соціальні утопії. Томас Мор.

Гуманістична та теологічна доктрини Реформації. Вплив протестантської етики на становлення сучасних рис європейської цивілізації.

Основні європейські філософські школи, політико-правові вчення та мистецькі стилі доби раннього нового часу.

Наукова революція в Європі XVI – XVII ст. М.Коперник, Г.Галілей, Й.Кеплер, І.Ньютон. Зародження науки Нового часу: Ф.Бекон і Р.Декарт.

Змістовий модуль 2.

Тема 5. Мислителі та ідеологія епохи Просвітництва та Романтизму.

Основні риси та здобутки інтелектуальної історії європейського Просвітництва. Теорії верховенства права, суспільного договору, «освіченого абсолютизму» і «енциклопедизму» та спроби їх практичного втілення. Англійські просвітники. Французьке просвітництво. Соціальні детермінанти формування класицистичних принципів. Ідейно-естетична програма французького класицизму (концепція «людини-громадянина» та історичні засоби її реалізації).

Роль французької революції у інтелектуальній історії Європи. Філософські основи романтизму. «Інаковість», індивідуалізм, ідеї соціальної справедливості. Основні європейські філософські школи, політико-правові вчення та мистецькі стилі XVIII – першої половини XIX ст.

Тема 6. Інтелектуальна історія доби модернізму

Періодизація європейської інтелектуальної історії періоду Нового та Новітнього часу. Промислова революція та її вплив на зміну суспільно-політичних та ідейних пріоритетів. Наукові відкриття середини XIX – середини XX ст. Зміна світоглядних орієнтирів.

Феномен націоналізму та пріоритети націоналістичних політичних рухів у європейських країнах у XIX столітті. Інтелектуальні засади європейського лібералізму і консерватизму. Позитивізм О.Канта та еволюціонізм Г.Спенсера. Сцієнтизм К.Пірсона. Марксизм у контексті європейської традиції соціалістичних утопій.

Ідеал людини та науки в європейській культурі Нового часу. Дарвінізм та його вплив на розуміння концепції особистості. Протистояння науки й релігії: криза віри та процеси секуляризації. Агностицизм та утилітаризм.

Переваги та недоліки індустріальної революції (урбанізація, занепад традиційної родини, класова нерівність, вертикальна соціальна мобільність, освітні ініціативи,

«прогресивізм»). Образ вченого у літературі індустріальної доби: від Франкенштейна до професора Челенджера.

Тема 7. Інтелектуальна історія Європи доби постмодерну та постпостмодерну

Витоки постмодернізму. Постмодерністські моделі світу у сучасній європейській інтелектуальній думці. ХХ століття як період ціннісної кризи. «Закат Європи». Становлення тоталітарних держав та ідеологій. Екзистенціалізм як філософія виживання в абсурдному світі.

Зміна людських цінностей. Толерування Іншого. Виклики тоталітаризму. Загроза від розвитку технологій.

Проблема збереження національної ідентичності у мультикультурному світі. Проблема міфологізації історії та засоби її уникнення. Постмодерністська криза ідентичності.

Філософські школи, політико-правові вчення та мистецькі стилі.

Критика постмодернізму. Новітні досягнення науково-технічної революції та їхні впливи. Пост-постмодернізм

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	лаб	ін д	с.р.
	90	20	10	-	-	54	-90	10	2	-	-	78
Змістовий модуль 1.												
Вступ. Предмет, завдання курсу.	10	2		-	-	8	12	2	-	-	-	10
Інтелектуальна історія європейської Античності	8	2	2	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Інтелектуальна історія європейського Середньовіччя	12	4	2	-	-	6	12	2	-	-	-	10
Інтелектуальна історія раннього нового часу. Ренесанс і Реформація.	12	4	2			6	12	2				10
Разом за змістовим модулем 1	52	12	6	-	-	34	50	6	-	-	-	42
Змістовий модуль 2.												
Мислителі та ідеологія епохи Просвітництва та Романтизму	12	4	2	-	-	6	14	2	-	-	-	12
Інтелектуальна історія доби модернізму	14	4	2	-	-	8	14	2	-	-	-	12
Інтелектуальна історія Європи доби постмодерну та постпостмодерну	12	4	2	-	-	6	14		2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 2	38	12	6	-	-	20		4	-	-	-	36

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Греко-римський світогляд	2	
2	Інтелектуали, ідеї та суспільна свідомість середньовічної Європи.	2	
3	Діячі та ідейна спадщина Північного Відродження	2	
4	«Біографія ідей» епохи Просвітництва та Романтизму	2	
5	Наукові відкриття та світоглядно-методологічна криза кінця XIX-початку XX ст.	2	
6	Постмодерністські моделі світу у сучасній європейській інтелектуальній думці.	2	2
	Разом	12	2

* Використання елементів неформального навчання – здобувач із запропонованих як альтернативних форм (проходження дотичних до тем модуля онлайн курсів на платформах Prometheus, Освіторія, EdEra та ін.) може обрати одну і за наявності сертифіката отримати кількість балів передбачених за конкретну тему

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Мілетська школа: Фалес, Анаксимандр, Анаксимен. Філософія Геракліта з Ефесу	2	2
2.	Александрійський Мусейон	2	2
3.	Римський стоїцизм	2	4
4.	Неоплатонізм	2	2
5.	Ідейна спадщина Д. Скота та В.Оккама.	2	2
6.	Ф. Петрарка – «перша людина епохи Ренесансу»	2	4
7.	Флорентійський неоплатонізм	2	2
8.	Соціально-політичні погляди Т. Гобса	2	4
9.	Етичне вчення Бенедикта Спінози	2	2
10.	Ірраціоналізм Б. Паскаля	2	2
11.	Представники французького Просвітництва: Ш.-Л. Монтеск'є, Вольтер, Ж.-Ж. Руссо. Енциклопедисти	2	4
12.	Французькі матеріалісти (Ж. Офре де Ламетрі, Д. Дідро, П.-А. Гольбах, К.-А. Гельвецій. Німецьке просвітництво (Г.-Е. Лессінг, Й.-Г. Гердер).	2	4
13.	Ірраціоналізм Й.-Г. Гердера, Й.-Г. Гамана та Ф.-Г. Якобі	2	4
14.	Німецькі романтики: Ф. Шлегель, Ф. Шеллінг, Ф. Шлеєрмахер	2	4
15.	Трансцендентальний ідеалізм І. Канта	2	2
16.	Науковчення Й.-Г. Фіхте	2	2
17.	Ідеалістична теорія суспільного розвитку Г.-В.-Ф. Гегеля	2	2
18.	Становлення соціології	2	4
19.	Філософія Ф. Ніцше	2	2
20.	Теологічна філософія (П. Тейяр де Шарден).	2	2
21.	Неокантіанство (В. Дільтей, В. Віндельбанд, Г. Ріккерт).	2	4
22.	Неопозитивізм (М. Шлік, Р. Карнап, Г. Рейхенбах).	2	2
23.	Психоаналіз З. Фрейда.	2	2
24.	Постструктуралізм.	2	4
25.	Розвиток сучасних наукових знань	2	4
26.	«Масова культура»	2	4
27.	Інформаційна цивілізація	2	4
	Разом	54	78

6.5. Індивідуальні завдання

На індивідуальну роботу до першого модуля вноситься – опрацювати наукову літературу з тем першого модуля (1 монографію на вибір студента, усний захист). Індивідуальне завдання до другого модуля – опрацювати одне із запропонованих джерел з тем другого модуля, оформлення у формі есе та захист.

6.6. Питання підсумкового контролю.

1. Поняття «Інтелектуальна історія». Термінологічний апарат курсу.
2. Теоретичні засади інтелектуальної історії як постмодерністської історіографічної практики.
3. Генеза та особливості розвитку інтелектуальної історії як наукового напрямку.
4. Застосування системних міждисциплінарних підходів у дослідженні інтелектуальної історії локальних цивілізацій.
5. Аксиологічні концепції А. Лавджоя, В. Дільтея, В. Віндельбанда і Г. Ріккєрта.
6. Періодизаційні моделі та етапи розвитку інтелектуальної історії Європи.
7. Теорія «ментального картографування» Східної Європи Л. Вульфа.
8. Сучасні підходи до визначення європейської ідентичності.
9. Становлення європейської інтелектуальної традиції. Міфологічні моделі світобудови давніх греків та римлян.
10. Інтелектуальні досягнення європейської античності: історія та сучасність.
11. Християнський світогляд як етап розвитку інтелектуальної історії Європи.
12. Ціннісні засади основних філософських шкіл, політико-правових вчень та мистецьких стилів європейської Античності.
13. Середньовічні європейські ідеї: історія та сучасність.
14. Християнський світогляд як етап розвитку інтелектуальної історії Європи.
15. Ідея університетів як новий етап інтелектуальної історії Європи.
16. Ціннісні імперативи основних філософських шкіл, політико-правових вчень та мистецьких стилів європейського Середньовіччя.
17. Гуманістична доктрина Відродження.
18. Ренесансний титанізм та його прояви.
19. Діячі та ідейна спадщина Північного Відродження.
20. Гуманістична та теологічна доктрини Реформації.
21. Основні європейські філософські школи, політико-правові вчення та мистецькі стилі доби раннього нового часу.
22. Зародження науки Нового часу: Ф.Бекон і Р.Декарт.
23. Здобутки інтелектуальної історії європейського Просвітництва.
24. Теорії верховенства права, суспільного договору, «освіченого абсолютизму» і «енциклопедизму» та спроби їх практичного втілення.
25. Ідейно-естетична програма французького класицизму (концепція «людини-громадянина» та історичні засоби її реалізації).
26. Роль французької революції у інтелектуальній історії Європи.
27. Основні європейські філософські школи, політико-правові вчення та мистецькі стилі XVIII – першої половини XIX ст.
28. Періодизація європейської інтелектуальної історії періоду Нового та Новітнього часу. Наукові відкриття середини XIX – середини XX ст. Зміна світоглядних орієнтирів.
29. Феномен націоналізму та пріоритети націоналістичних політичних рухів у європейських країнах у XIX столітті.

30. Інтелектуальні засади європейського лібералізму і консерватизму.
31. Ідеал людини та науки в європейській культурі Нового часу.
32. Протистояння науки й релігії: криза віри та процеси секуляризації у період нового часу.
33. Індустріальної революція : переваги і недоліки.
34. Образ вченого у літературі індустріальної доби: від Франкенштейна до професора Челенджера.
35. Постмодерністські моделі світу у сучасній європейській інтелектуальній думці.
36. Становлення тоталітарних держав та ідеологій.
37. Екзистенціалізм як філософія виживання в абсурдному світі.
38. Проблема збереження національної ідентичності у мультикультурному світі.
39. Постмодерністська криза ідентичності.
40. Пост-постмодернізм

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: ноутбук та проектор для презентацій.
Обладнання: карта, дошка.
Навчальна платформа Google Meet, Moodle.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Обов'язкова література

1. Davis, Norman. Európa története. Ford. Bojtár Endre. Budapest, 2002.
2. Diarmaid MacCulloch. A reformáció története. – Budapest: Európa könyvkiadó, 2011.
3. Eco, Umberto. Az új középkor. Budapest, 2008.
4. Eco, Umberto. Művészet és szépség a középkori esztétikában (ford. Sz. Marton Ibolya, Európa Kiadó, 2002.
5. Európa története a kezdetektől napjainkig. Ács M.-Farkas A. (szerk.). Budapest, 1999.
6. Filozófia (Boros Gábor szerk.), Budapest, Akadémiai Kiadó, 2007.
7. Frenyó Zoltán. A filozófia tankönyve. Budapest, 2016.
<https://core.ac.uk/download/pdf/83549692>
8. MŰVÉSZETTÖRTÉNET II. KÖTET A 19. ÉS A 20. SZÁZAD. Írta RAJKÓ ANDREA S. NAGY KATALIN T Y P O T E X Budapest, 2010.
9. Еко У. Історія європейської цивілізації. Греція ; [пер. з італ.: О. В. Сминтина та ін.]. Київ : Києво-Могилян. акад., 2019. 1158 с.

Додаткова література

1. Августин Блаженний. Про Місто Боже / пер. з лат. П. А. Содо-мори. Патріярхат. 2005. № 4. С. 21.
2. Валіцький А. Марксизм і стрибок у царство свободи. Історія комуністичної утопії. Київ: Видавничий дім “Всесвіт”, 1999. 509 с.

3. Гоббс Т. Левіафан, або суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної. Київ : Дух і Літера, 2000. 606 с.
4. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності. Львів: Львівський ун-т, 1999. 227 с.
5. Мор Т. Утопія. Київ : Дніпро, 1988. 206 с.
6. Сміл В. Енергія та історія цивілізації ; [пер. з англ. Катерини Дисі]. Харків : Клуб Дозвілля, 2020. 397 с.
7. Antalóczy Zoltán. A gondolkodás mesterei. Európa szellemtörténete. 2004.
8. Antalóczy Zoltán: A civilizációk zűrzavara, Unicus Kiadó, 2006.
9. Aquinói Szent Tamás: A fejedelmek kormányzásáról. A zsidók kormányzásáról - Politika, politikaelmélet és jog (Máriabesnyő, 2016)
10. B. Russell: Filozófiai fejlődésem. Gondolat, Budapest, 1968.
11. B. Russell: Önéletrajz. Európa, Budapest, 1970.
12. Bacon: Novum Organum, Bp, Nippon, 1995
13. Bacon: Új Atlantisz, Bp, Nippon, 1995.
14. Berkeley: Tanulmány az emberi megismerés alapelveiről, In: Tanulmány az emberi megismerés alapelveiről és más írások, Bp, Gondolat, 1985.
15. Condorcet: Az emberi szellem fejlődésének vázlatos története, Bp, Gondolat, 1986.
16. Descartes: A filozófia alapelvei, I. rész, Bp, Osiris, 1996.
17. Descartes: Elmékedések az első filozófiáról, (A 6 elmékedés) Bp, Atlantisz, 1994.
18. Descartes: Értekezés a módszerről, ford. Boros Gábor, Bp, IKON, Matúra, 1992.
19. Diogenész Laertiosz: A filozófiában jeleskedők élete és nézetei, 1–2. Jel, Budapest, 2005-2007.
20. F. W. J. Schelling: Bruno. Helikon, Budapest, 1974.
21. Ficino: A szerelemről. Kommentár Platon „A lakoma” című művéhez. Arcticus, Budapest, 2001.
22. Fukuyama, Francis 1994. A történelem vége és az utolsó ember. Bizalom. Budapest. Európa Könyvkiadó. <https://terebess.hu/keletkultinfo/vege.pdf>
23. Galilei: Párbeszéd a két legnagyobb világrendszeréről, Bukarest, Kriterion, 1983
Newton: A világ rendszeréről, In: N. válogatott írásai, Bp, Tipotex, 2003. Newton: A természetfilozófia matematikai alapjai, In: U.o.
24. Hobbes: Leviathán I, (Első rész), Bp, Kossuth, 1999.
25. J.-J. Rousseau: Vallomásaim. Franklin, Budapest, 1908.
26. JACQUES LE GOFF. EURÓPA SZÜLETÉSE A KÖZÉPKORBAN. ATLANTISZ KÖNYVKIADÓ Budapest, 2008.
27. Kálvin János írásai. <https://honlap.parokia.hu/lap/lelki-oaziss-misszio/cikk/mutat/kalvin-janos-irasai/>
28. Kálvin János. Institutio. I. Könyv. https://pdfcoffee.com/kalvin-janos-institutio-i-knyv-pdf-free.html?fbclid=IwAR30-wqi-pj9dNdLVwnN6MB6qexlQP16iKws_FSULt-ndB6rKbLgH6jXm0s
29. Kant: Válasz a kérdésre: mi a felvilágosodás?, In: A vallás a pusztaság határain belül és más írások, Bp, Gondolat, 1980.
30. Leibniz: Monadológia, In: Leibniz: Válogatott filozófiai írások, (ford. Endreffy Zoltán, Nyíri Tamás), Bp, Európa, 1986.
31. Locke: Értekezés az emberi értelemről, Bp, Osiris, 2003.
32. Loyolai Szent Ignác. Lelkigyakorlatok. Szerk.: Szelestei N. László. – Budapest: Pázmány Irodalmi Műhely, 2013.
http://real.mtak.hu/9084/1/Ign%C3%A1c_nyomda.pdf
33. Luther Márton. A római pápaságról. Egyházreformáló iratok. A római pápaságról. A német nemzet keresztyén nemességéhez a keresztyénség állapotának megjavítása

ügyében. – Aeternitas, 2004. – 172. old. // [Elektronikus forrás]:

<https://mek.oszk.hu/02700/02707/02707.pdf>

34. Malebranche: Beszélgetések a metafizikáról és a vallásról, Budapest, L'Harmattan, 2007.
35. Maller Sándor: Az Európa-eszme. A kezdetektől a megvalósulásig. Mundus Kiadó, Budapest, 2000.
36. Montaigne: Raymond Sebond mentsége, In: Esszék II, Pécs, Jelenkor, 2002
37. P. Abaelardus: Szerencsétlenségeim története. Helikon, Budapest, 1985.
38. Platón: Szókratész védőbeszéde. Összes Művei, 1. köt. Európa, Budapest, 1984.
39. Porphüriosz: Plótinosz életéről. In: Plótinosz: Válogatott Írások. Európa, Budapest, 1986; 351–386.
40. Robin G. Collingwood: A történelem eszméje. Gondolat, Budapest, 1987.
41. Rotterdami Erasmus. Beszélgetések a keresztény egyházzal. Ford.: Petneházi Gábor. – Szeged: Lazi Könyvkiadó, 2012. – 146. old.
42. Rousseau: Értekezés az emberek közötti egyenlőtlenség eredetéről és alapjairól, In: Politikafilozófiai írások, (szerk.: Miklós Tamás), Budapest, Atlantisz, 2017, Rousseau: Társadalmi szerződés. In: Politikafilozófiai írások, (szerk.: Miklós Tamás), Budapest, Atlantisz, 2017,
43. Spinoza: Etika (I., II., V. rész), Bp, Osiris, 1997.
44. Spinoza: Tanulmány az értelem megjavításáról, In: Ifjúkori művek, Bp, Akadémiai K., 1981.
45. Spinoza: Teológia-politikai tanulmány, Bp, Osiris, 2003.
46. Szent Ágoston: Vallomások. Gondolat, Budapest, 1982.
47. Vallomások. Magyar Helikon, Budapest, 1962; F. Nietzsche: Ecce homo. Göncöl, Budapest, é. N.
48. Xenophón: Emlékeim Szókratészről. Európa, Budapest, 1986.